

Silné stránky a slabé stránky

Existuje řada iniciativ, jejichž účelem je posílení systému hodnocení, nicméně jejich realizace není dokončena a mají dílčí charakter

Ve vzdělávacím systému panuje jednoznačný názor, že systém hodnocení je třeba posílit a že je třeba se více zaměřit na zlepšování výsledků žáků. Tato skutečnost se odráží v probíhajících iniciativách. Přípravují se národní standardizované testy pro žáky 5. a 9. ročníků základní školy, v roce 2011 se poprvé uskutečnila maturitní zkouška se společnou částí, externí hodnocení škol stojí na pevných základech a stále více se zaměřuje na zlepšování studijních výsledků, školy jsou povinny provádět vlastní hodnocení, rámcové vzdělávací programy formulují cíle v podobě kompetencí, výrazně se zlepšila dostupnost národních ukazatelů charakterizujících vzdělávací systém a plánuje se zavedení standardů učitelské profese. Tento vývoj jasně ukazuje, že hodnocení je ve školském systému považováno za jednu z priorit, což obnáší obsáhlou agendu zaměřenou na budování kultury hodnocení mezi jednotlivými aktéry ve školském systému. V současné době však neexistuje ucelený systém hodnocení. Jednotlivé složky hodnocení se podobně jako v dalších zemích OECD vyvíjely samostatně. Je zajištěno hodnocení žáků, škol, učitelů i hodnocení na úrovni systému, avšak tyto složky nejsou jasně propojené nebo sladěné. Existující systém není vnímán jako soudržný celek a chybí v něm vazby mezi jednotlivými složkami.

Na národní úrovni existují společná východiska, ale rámcové vzdělávací programy nepopisují, jaké výkony se od žáků očekávají

Existují určitá společná východiska, o která se hodnocení opírá. Vláda na centrální úrovni stanovuje priority vzdělávací politiky a určuje tak rámec pro její tvorbu. Tyto priority jsou obsaženy v dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy na čtyřleté období. Jde o důležité výchozí body, které ovlivňují podobu systému hodnocení. Tyto cíle vzdělávací politiky jsou však poněkud krátkozraké a jsou spojeny s dílčími iniciativami. Kromě toho neexistují jednoznačné národní cíle pro oblast vzdělávání, které by byly sladěny s širšími společenskými a hospodářskými cíli. Naproti tomu je zde dobrý základ pro očekávané výstupy školního vzdělávání na úrovni žáka. V základním i sekundárním vzdělávání jsou v celé řadě oblastí vzdělávání k dispozici národní rámcové vzdělávací programy (RVP). Ty stanovují cíle v podobě kompetencí pro klíčové fáze vzdělávání a rámcově určují jeho obsah. Školy mají v rámci naplňování těchto závazných cílů v oblasti výsledků žáků velkou míru autonomie při tvorbě vlastních kurikul (školních vzdělávacích programů) a způsobů hodnocení. Řada aktérů se nicméně vyjádřila v tom smyslu, že RVP neobsahují dostatečně jasný přehled toho, co se mají žáci naučit a co se od nich očekává, který by mohl být vodítkem pro volbu výukových a hodnotících postupů a který by zajišťoval konzistenci vzdělávání v České republice. Přijaté národní cíle v podobě kompetencí, jichž by žáci měli dosáhnout, jsou v rámcových vzdělávacích programech dosti široce pojaté a neuvádějí, jakým způsobem by měl žák postupně kurikulum zvládat. Jde o součást obecnějšího problému, který spočívá v nedostatečném popisu toho, co se od vzdělávacího systému očekává. Nejsou vytvořeny standardy ani pro výsledky žáků, ani pro práci učitelů, ředitelů škol a škol samotných.